

SYLABUS**DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2021–2023****rok akad. 2022/2023****1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE**

nazwa przedmiotu	Dramat staropolski i oświeceniowy
kod przedmiotu	IXC8/L
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa
nazwa jednostki realizującej przedmiot	Zakład Literatury Staropolskiej i Polskiego Oświecenia
kierunek studiów	filologia polska
poziom studiów	studia drugiego stopnia
profil	ogólnoakademicki
forma studiów	studia stacjonarne
rok i semestr studiów	drugi rok, trzeci semestr
rodzaj przedmiotu	ćwiczenia/ przedmiot do wyboru
język wykładowy	polski
koordynator	prof. dr hab. Marek Nalepa
imię i nazwisko osoby prowadzącej	dr hab. prof. UR Jolanta Kowal, dr hab. prof. UR Roman Magryś, prof. dr hab. Marek Nalepa, dr hab. prof. UR Grzegorz Trościński

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

semestr (nr)	wykt.	ćw.	konw.	lab.	sem.	ZP	prakt.	inne (jakie?)	liczba pkt. ECTS
3		20							4

1.2. Sposób realizacji zajęć

x zajęcia w formie tradycyjnej

x zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3. Forma zaliczenia przedmiotu (z toku)

zaliczenie z oceną

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Student/ka przed rozpoczęciem nauki przedmiotu powinien/na znać treść dzieł literackich przynależących do kanonu z zakresu literatury staropolskiej i oświeceniowej (głównie twórczość dramatyczną) na poziomie studiów pierwszego stopnia.

3.CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ , TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1.Cele przedmiotu

C1	Zapoznanie Studentów z tradycją i przemianami polskiego dramatu od średniowiecza po schyłek oświecenia, podnoszenie sprawności analityczno-interpretacyjnych studentów.
C2	Wprowadzenie pojęć gatunków dramatycznych oraz konwencji dramatopisarskich kolejnych epok (od średniowiecza do końca XVIII wieku).
C3	Omówienie wybranych teorii i tekstów dramatycznych.

3.2.Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	odniesienie do efektówkierunkowych
EK_01	Student/ka zna reprezentatywne dzieła dramatyczne (omawiane podczas ćwiczeń) przynależne do właściwych epok dawnych, przywołuje wybrane teorie dramatyczne (omawiane podczas ćwiczeń) charakterystyczne dla średniowiecza, renesansu, baroku i oświecenia, rozróżnia terminologię teoretycznoliteracką niezbędną w procesie analizy interpretacji dzieł dramatycznych omawianych podczas ćwiczeń, rozróżnia konwencje teatralne i gatunki dramatyczne właściwe utworom dramatycznym od średniowiecza do oświecenia.	K_W01 K_W02
EK_02	Student/ka prezentuje dzieła dramatyczne należące do kanonu dramatu staropolskiego, oświeceniowego i wczesnoromantycznego, umieszcza poszczególne dzieła i nurty artystyczne we właściwym kontekście historycznym i kulturowym, analizuje teksty dramatyczne z uwzględnieniem teorii dramatycznych(omawianych podczas zajęć), prowadzi dyskusję nad sposobem widzenia świata realnego przez wybranych dramatopisarzy jego estetyczną wykładnię tekście dramatycznym, łączy zjawiska i nurty dawnego teatru polskiego z procesami zachodzącymi w tym samym czasie w teatrze europejskim.	K_U01 K_U11

EK_03	Student/ka jest zorientowany/a na pogłębianie wiedzy podczas zajęć w grupie, potrafi krytycznie weryfikować stan badań nad teatrem i dramatem polskim okresu od średniowiecza do oświecenia.	K_U11
-------	--	-------

3.3. Treści programowe

A. Problematyka wykładu

treści merytoryczne
nie dotyczy

B. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych, konwersatoryjnych, laboratoryjnych, zajęć praktycznych

treści merytoryczne
Zajęcia organizacyjne. Zapoznanie studentów z programem przedmiotu i wymaganiami oraz warunkami zaliczenia.
Wybór źródeł do dziejów tradycji dramatycznych: antyk (Grecja i Rzym), antyk chrześcijański oraz wczesne, dojrzałe i późne średniowiecze.
Dramat liturgiczny Wielkiego Tygodnia w Polsce - tradycja, teksty, kształt, części, liturgiczność i dramatyzacje. Terminologia. Dramat a teatr. Od <i>Processio in ramispalmarum</i> do <i>Visitatio sepulchri</i> .
Europejska komedia elegijna w Polsce – teksty, przekazy, inscenizacje, taksonomia. Struktury dramatu i teatru: akcja, tekst, bohaterowie.
Misterium europejskie i polskie. Termin, genealogia, scena misteryjna. Misterium w Anglii, Niemczech, Francji i Włoszech – odmiany, różnice, przestrzeń teatralna. Tradycja dramatu misteryjnego w Polsce.
Mikołaja z Wilkowiecka <i>Historyja o chwalebnyim Zmartwychwstaniu Pańskim</i> . Wobec tradycji misteryjnej. Wstęp - reżyseria. <i>Sacrum</i> i <i>profanum</i> . Dramat liturgiczny a misterium – podobieństwa i różnice (problemy genealogiczne).
Moralitet w Europie i w Polsce – geneza, teksty, przedstawiciele, założenia ideowe, struktura moralitetu, personifikacje, tytuły. Moralitet jako dramat dydaktyczny i religijny. Moralitet i polityka oraz spory konfesyjne.
Od <i>Sądu Parysa</i> (1542) do <i>Tragedii o polskim Scylurusie i trzech synach koronnych...</i> – rozwój moralitetu w Polsce. Znaczenie utworów i ich wymowa ideowa.
<i>Komedia Justyna i Konstancyjej</i> Marcina Bielskiego jako dramat parenetyczny. Mikołaja Reja <i>Kupiec</i> (narzędzie polemiki wyznaniowej, strategie retoryczne i dramatyczno-teatralne).
Wybór źródeł do dziejów tradycji dramatycznych: epoki nowożytne (renesans, barok, oświecenie) – Włochy, Francja, Polska.
Stanisław Herakliusz Lubomirski, <i>Ermida czyli królowna pasterska</i> – wykład filozofii stoickiej, sielanka dramatyczna, sielanka sceptyczna, polemika z mitem arkadyjskim. Tragedie Seneki i Racine'a w adaptacji Stanisława Morsztyna.
Komedia w Polsce: od <i>Potrójnego z Plauta</i> Piotra Cieklińskiego do komedii dworskiej S.H. Lubo-

mirskiego. Zapustny śmiech i świat na opak odwrócony w dramacie Piotra Baryki <i>Z chłopa król</i> .
Scena jezuicka– misterium Betlejem i Golgoty. Dramat jezuicki w Polsce: odmiany, miejsca, sceny, kręgi literackie, autorzy. <i>Utarczka krwawie wojującego Boga</i> – opera pasyjna? W kręgu staropolskich pastorałek dramatycznych.
Repertuar sceny narodowej w XVIII w. (A.K. Czartoryski, <i>Kawa</i> ; F. Zabłocki, <i>Król w kraju rozkoszy</i> ; W. Bogusławski, <i>Henryk VI na łowach</i>).
Tragedia neoklasycystyczna (A. Feliński, <i>Barbara Radziwiłłówna</i>).

3.4. Metody dydaktyczne

pogadanka, prezentacja multimedialna, referaty, metoda analityczna

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1. Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

symbol efektu	metody oceny efektów uczenia się	forma zajęć dydaktycznych
EK_ 01	aktywne uczestnictwo w zajęciach, referat	ćwiczenia, praca własna Studenta/ki
EK_ 02		
EK_ 03		

4.2. Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Uczestnictwo w zajęciach, przygotowanie i wygłoszenie referatu na temat wybranych zagadnień związanych z dramatem staropolskim i oświeceniowym.

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

forma aktywności	średnia liczba godzinna zrealizowanie aktywności
godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	20
inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach)	2
godziny niekontaktowe (praca własna studenta, czytanie i opracowywanie tekstów literackiej z obowiązkowej listy lektur)	80
SUMA GODZIN	102
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	4

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	

7. LITERATURA

Literatura podmiotowa

Baryka P., *Z chłopca król: komedia dworska*, postłowie W. Walecki, Wrocław 1992– lub Baryka P., *Z chłopca król*, w: *Dramaty staropolskie*, oprac. J. Lewański, t. 4, Warszawa 1961.

Boguśławski W., *Henryk VI na łowach*, oprac. Z. Wołoszyńska, Wrocław 1964, BN I/153.

Czartoryski A.K., *Kawa*, w: tegoż, *Komedie*, oprac. Z. Zahrajówna, Warszawa 1955.

Feliński A., *Barbara Radziwiłłówna*, w: *Polska tragedia neoklasycystyczna*, wybór i oprac. D. Ratajczakowa, Wrocław 1988, BN I/260.

Liturgiczne łacińskie dramatyzacje Wielkiego Tygodnia XI–XVI w., wyd. i wstęp J. Lewański, Lublin 1999.

Lubomirski S.H., *Ermida, królowna pasterska*, w: *Dramaty staropolskie*, oprac. J. Lewański, t. 5, Warszawa 1961.

Mikołaj z Wilkowiecka, *Historija o chwalebnym Zmartwychwstaniu Pańskim*, oprac. J. Okoń, Wrocław 1971, BN I/201.

Morsztyn S., *Hippolit. Andromacha*, wyd. M. Bajer i R. Rusnak, Warszawa 2016.

O dramacie. Wybór źródeł do dziejów teorii dramatycznych, pod red. E. Udalskiej, Warszawa 1989.

Rej M., *Kupiec*, wyd. A. Kochan, Warszawa 2009.

Rej M., *Wybór pism*, wstęp i oprac. A. Kochan, Wrocław 2015, BN I/308 [stąd: *Żywot Józefa z pokolenia żydowskiego...*].

Staropolskie pastorałki dramatyczne. Antologia, wstęp i oprac. J. Okoń, Wrocław 1989, BN I/269.

Szymonowicz Sz., *Castus Joseph. Niewinny Józef*, wyd., tłum. i oprac. I. Bogumił, Lublin 2019.

Śmierci z Mistrzem dwojakie gadania... Nieznany drukowany przekaz „Rozmowy Mistrza Polikarpa ze Śmiercią” z 1542 r., wyd. W. Wydra, Poznań 2018.

Utarczka krwawie wojującego Boga dramato-opera, w: *Dramaty staropolskie. Antologia*, t. 6, oprac. i wstęp J. Lewański, Warszawa 1963, s. 9–40.

Zabłocki F., *Król w kraju rozkoszy*, tekst ustaliła, wstępem i objaśnieniami opatrzyła J. Pawłowiczowa, Kraków 1973, BN I/214.

Zawicki J., *Jeftes*, w: *Dramaty biblijne XVI wieku*, wyd. i oprac. J. Lewański, Lublin 2000.

Literaturaprzekmiotowa

A New Companion to Renaissance Drama, ed. by A.F. Kinney and T.W. Hopper, Malden 2002.

Bar A., *Czartoryski jako teoretyk i historyk dramatu*, „Pamiętnik Literacki” 1930.

Bieńkowski Z., *Gatunki dramatyczne w okresie staropolskim*, „Ruch Literacki” 1970, z. 2.

Bloemendal J., *Neo-Latin drama in the Low Countries*, w: *Neo-Latin Drama and Theatre in Early Modern Europe*, ed. by J. Bloemendal, H.B. Norland, Leiden–Boston 2013.

Budzykowska H., *W sprawie chronologii niektórych utworów literatury mieszczańskiej XVII w.*, „Pamiętnik Literacki” 1951.

Dramaty Franciszka Zabłockiego: interpretacje, pod red. M. Cieńskiego i T. Kostkiewiczowej, Wrocław 2000.

Fiegut R., *Patos klasycznie przytłumiający. O „Barbarze Radziwiłównie” Felińskiego*, „Pamiętnik Literacki” 1973, z. 2.

Lawenda T., *Ironia, tragizm i tajemnica Boga w dramacie biblijnym „Jephtes” George’a Buchananana-JanaZawickiego*, „Odrodzenie i Reformacja w Polsce” 2012, nr 56.

Lawenda T., *Tragedia renesansowa „de Bibliisumpta”. Iephtessive votum George’a Buchananana a Jeftes Jana Zawickiego*, Lublin 2015.

Lewański J., *Dramat i teatr średniowiecza i renesansu w Polsce*, Wrocław 1981.

Libera Z., *„Barbara Radziwiłówna”*, w: *Literatura, komparatystyka, folklor. Księga poświęcona Julianowi Krzyżanowskiemu*, pod red. M. Bokszczanin i in., Warszawa 1968.

Łukaszewicz J., *Drama mieszczańska w twórczości Franciszka Zabłockiego*, „Prace Polonistyczne” 2005, seria 60.

Łukaszewicz J., *Dramaty Franciszka Zabłockiego jako przekłady i adaptacje*, Wrocław 2006.

Kadulska I., *Komedia w polskim teatrze jezuickim XVIII wieku*, Wrocław 1993.

Kielski B., *O wpływie Moliera na rozwój komedii polskiej*, „Rozpr. AU Wydz. Filolog.” 1907, t. 42.

Krawczykowski Z., *Henryk VI na łowach na tle epoki*, „Scena Wrocławska” 1950, nr 3.

Krzyżanowski J., *Dramaturgia Polski renesansowej*, w: J. Krzyżanowski, *W wieku Reja i Stańczyka*, Warszawa 1958.

Mieszek M., *Intermedium polskie XVI–XVIII wieku. (Teatry szkolne)*, Kraków 2007.

Od Arystotelesa do Goethego. Poetyki, manifesty, komentarze, wyd. 2 popr. i uzupeł., pod red. E. Udalskiej, Katowice 2001.

Okoń J., *Dramat i teatr szkolny. Sceny jezuickie w XVII wieku*, Wrocław 1970.

Okoń J., *Na scenach jezuickich w dawnej Polsce. (Rodzimość i europejskość)*, Warszawa 2006.

Okoń J., *Wstęp do: Mikołaj z Wilkowiecka, Historyja o chwalebny Zmartwychwstaniu Pańskim*, Wrocław 1971, BN I/201.

Ozimek S., *Kto to był Teatralski?*, „Pamiętnik Teatralny” 1956, z. 2/3.

Pavis P., *Słownik terminów teatralnych*, oprac. S. Świątek, Warszawa 1998.

Pogranicza teatralności. Poezja, poetyka, praktyka, pod red. A. Dąbrówki, Warszawa 2011.

Problemy teorii dramatu i teatru, wybór i oprac. J. Degler, wyd. 2 zmien. i uzupeł., Wrocław 2003.

Przybylski R., *Testament zamordowanego Królestwa*, w: tegoż, *Klasycyzm czyli Prawdziwy koniec Królestwa Polskiego*, Warszawa 1983.

Ratajczakowa D., *Komedia oświeconych 1752–1795*, Warszawa 1993.

Ratajczakowa D., *Wstęp do: Polska tragedia neoklasycystyczna*, Wrocław 1988, BN I/260.

Roszkowska W., *Włoski rodowód komedii S[tanislawa] H[erakliusza] Lubomirskiego*, Wrocław 1960.

Rutkowska M., *Terminologia dramatu i teatru w polskim oświeceniu*, Poznań 2007.

Rudnicka J., *Relacje o warszawskich przedstawieniach Henryka VI na łowach z 1792 r.*, „Pamiętnik Teatralny” 1960, z. 1.

Stanisław Herakliusz Lubomirski – twórca i dzieła, pod red. A. Karpińskiego, Warszawa 2004.

Stasiewicz K., *Walory artystyczne języka komedii Stanisława Herakliusza Lubomirskiego*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici” 1991, z. 230.

Stoff A., *Formy wypowiedzi dramatycznej*, Toruń 1985.

Szykowski M., *Dzieje nowożytnej tragedii polskiej. Typ pseudoklasycyzmu (1661–1831)*, Kraków 1920, s. 48–52.

Wierzbicka K., *Życie teatralne w Warszawie za Stanisława Augusta*, Warszawa 1949.

Widzenie Polikarpa. Średniowieczne rozmowy człowieka ze śmiercią, pod red. P. Stępnia i A. Dąbrówki, Warszawa 2014.

Windakiewicz S., *Teatr polski przed powstaniem sceny narodowej*, Kraków 1921.

Wołoszyńska Z., *Wojciech Bogusławski wobec wzorów dramaturgii zachodnioeuropejskiej (Bogusławski a twórczość Vittorio Alfieriego)*, „Acta Universitatis Wratislaviensis” 1991, nr 1368.

Wołoszyńska Z., *Wstęp do: Komedia obyczajowa warszawska*, t. 1, Warszawa 1960.

Wołoszyńska Z., *Wstęp do: W. Bogusławski, Henryk VI na łowach*, Wrocław 1964, BN I/153.

Wprowadzenie do nauki o teatrze, wybór i oprac. J. Degler, Wrocław 1974.

Wydrych M., *Stanisław Herakliusz Lubomirski – komediopisarz. Rozpoznanie tematu*, „Kieleckie Studia Filologiczne” 1994, t. 8.

Zahrajówna Z., *Wstęp do: A.K. Czartoryski, Komédie*, Warszawa 1955.

Zielińska M., *Opowieść o Gustawie i Maryli, czyli Teatr, życie i literatura*, Warszawa 1998.

oprac. Grzegorz Trościński

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej